

23.

WARTOŚĆ UMOWY MAŁŻEŃSKIEJ

I. PROSPEKT WARTOŚCI

Umowa małżeńska łączy dwoje dojrzałych i świadomych ludzi, mężczyznę i kobietę, w trwałą związek życia i współpracy. Ten zwyczaj ma w życiu społecznym specjalne prawa i obowiązki państwowe i religijne. Celem wspólnego życia jest wzajemna miłość i przekazanie życia następnemu pokoleniu.

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny i uczuciowy.

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Realizacja miłości małżeńskiej.

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Odpowiedzialność za własne życie i wychowanie dzieci.

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Wierność i odpowiedzialność małżonków za siebie i rodzinę.

- Skąd pochodzą ludzkie uczucia, a szczególnie uczucie miłości?
- Problemy demograficzne danej społeczności narodowej, państwowej, regionalnej i światowej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

→ NORMY

- Miłość ludzka jest zjawiskiem powszechnym opartym na płciowości.
- Sensem bycia mężczyzną jest kobieta, a sensem bycia kobietą jest mężczyzna.
- Pochodzeniem naturalnym człowieka jest jego rodzina.

→ ZASADY

- Akceptuję moją płciowość.
- Uczę się jak być odpowiedzialnym za osobę, którą kocham: sympatię, narzeczoną/narzeczonego i współmałżonka.
- Dostrzegam wartość: miłości, wierności w związkach małżeńskich i rodzinnych.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

→ NORMY

- Człowiek ze swej natury kieruje się do miłości pomiędzy mężczyzną i kobietą.
- Rodzina jest źródłem miłości i życia dla nowego pokolenia.
- Miłość jest wzajemnym darem z siebie dla drugiej osoby.

→ ZASADY

- Odkrywam szczęście w życiu małżeńskim i rodzinnym.
- Daję przykład miłości wiernej i stałej.
- Wychowuję dzieci w poszanowaniu danej płci i jej uczuć.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

→ NORMY

- Małżeństwo i rodzina są zasadniczymi celami życia ludzkiego.
- Miłość małżeńska i rodzinna kształtuje nowe pokolenia.
- Szkoła jest środowiskiem wychowania do życia małżeńskiego i rodzinnego.

→ ZASADY

- Nauczanie o miłości dostosowuję do poziomu intelektualnego i wieku wychowywanej młodzieży.
- Przedstawiam dobre przykłady godnego i szczęśliwego życia małżeńskiego i rodzinnego.
- Chronię wychowywaną młodzież od antywartości: zdrady, kłamstwa, niewierności i przedwczesnej inicjacji seksualnej.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Należy ukazywać wartość miłości małżeńskiej, wskazując na godność człowieka i jego realizację emocjonalną w małżeństwie i rodzinie. Deklaracje miłości skłaniają do wierności. Procesy rozwojowe człowieka – mężczyzny i kobiety – przebiegają na przestrzeni lat, a szczególnie w okresie dojrzewania płciowego i emocjonalnego. Wiedza i dobre przykłady prawdziwej miłości wskazują właściwą drogę dojrzewania do uczucia prawdziwego, stałego, ogólnie nazywanego szczęściem osobistym.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Obecne kryzysy trwałości związków małżeńskich i rodzinnych powinny być wygaszane przez dobre wychowanie do miłości. Wzajemny dar miłości pomiędzy kobietą i mężczyzną jest dobrem i pięknem, prowadzi do realizacji swojej osobowości w godności duchowej człowieka i seksualności.

1.10. ZAGROŻENIA

Pląga rozwodów i rozbitych rodzin dotyka współczesne środowiska europejskie. Życie indywidualne i moralny stan społeczeństwa ulegają degradacji. Zdolność człowieka do pięknego uczucia miłości zanika, a w jej miejsce pojawia się frustracja i poczucie beznadziei, co do przyszłości. Społeczeństwa bez trwałych rodzin fizycznie i psychicznie zamierają.

II. WYBRANA LITERATURA Z KOMENTARZEM

ŻONA MODNA

Przyszło do intercyzy. Punkt pierwszy: że w mieście
 Jejmość przy doskonałej francuskiej niewieście,
 Co lepiej (bo Francuzka) potrafi ratować,
 Będzie mieszkać, ilekroć trafi się chorować.
 Punkt drugi: chociaż zdrowa, czas na wsi przesiedzi,
 Co zima jednak miasto stołeczne odwiedzi.
 Punkt trzeci: będzie miała swój ekwipaż własny.
 Punkt czwarty: dom się najmie wygodny, nieciasny,
 To jest apartamenta paradne dla gości,
 Jeden z tyłu dla męża, z przodu dla jejmości.
 Punkt piąty: a broń Boże! – Zląkłem się. A czego?
 «Trafia się – rzekli krewni – że z zdania wspólnego
 Albo się węzeł przerwie, albo się rozłączy!»
 «Jaki węzeł?» «Małżeński». Rzekłem: «Ten śmierć kończy».
 Rozśmieli się z wieśniackiej przytomni prostoty.
 A tak płacąc wolnością niewczesne zaloty,
 Po zwyczajnych obrządkach rzecz poprzedzających
 Jestem wpisany w bractwo braci żałujących.
 Wyjeżdżamy do domu. Jejmość w złych humorach:
 «Czym pojedziem?» «Karetą». «A nie na resorach?»
 Daliż ja po resory. Szczęściem kasztelanic,
 Co karetę angielską sprowadził z zagranic,
 Zgrał się co do szeląga. Kupiłem. Czas siadać –

↑ I. Krasicki, *Żona modna*, w: tegoż, *Wybór bajek i satyr. «Żona modna» i inne utwory*, Wydawnictwo Greg, Kraków 2020, s. 39.

KOMENTARZ

Zgoda, trwałość i wierność swojej sympatii, w narzeczeństwie i małżeństwie prowadzą do szczęśliwego związku, dającego radość we wspólnocie bycia ze sobą. Wspólnota życia zakłada wzajemne zrozumienie i pragnienie dobra dla drugiej strony. Wszelkiego rodzaju pomoc, a nawet służba drugiemu człowiekowi, którego obdarzamy uczuciem miłości jest zasługująca moralnie.

III. NAUCZANIE

Wartość umowy małżeńskiej realizowana jest w związku kobiety z mężczyzną na podstawie uczucia miłości, dobrowolnego wyboru i podjętej decyzji miłości wzajemnej. Propagowanie czasowości związku małżeńskiego jest zaprzeczeniem prawdziwej miłości. Prawdziwe uczucie miłości jest trwałe, wierne i nastawione na ofiarowanie dobro drugiej osobie. Aby doświadczyć prawdziwego związku, potrzebne jest przygotowanie, wiedza, dobre przykłady z życia rodzinnego oraz wychowanie do wartości: prawdy, sprawiedliwości, wolności, pokoju, miłości i solidarności.

3.1. SUGESTIE FILOZOFICZNE

Filozofia traktuje uczucie miłości jako formę poznania. „O rozumieniu roli uczuć w poznaniu człowieka przesądziły trzy stanowiska – emocjonalizm, empatyzm i emotywizm. Pierwsze zakłada, że życie uczuciowe człowieka daje się bezpośrednio przekładać na aktywność poznawczą lub wolitywną (np. J.J. Rousseau, J.G. Herder, F.H. Jacobi, F.C.S. Schiller, F.E.D. Schleiermacher). Drugie zakłada, że wczucie lub wycucie jest podstawą poznania emocjonalnego i moralnego

(np. T. Vischer, H. Lotze, E. Stein). Trzecie odrzuca możliwość przekładania poznania emocjonalnego na poznanie moralne, zakładając, że jest to zawsze tylko jakaś forma poznania i zachowania emocjonalnego (np. Ch.L. Stevenson, A.J. Ayer, M. Ossowska)¹.

3.2. SUGESTIE DYDAKTYCZNE I PEDAGOGICZNE

Pedagogika zjawiska miłości ludzkiej opiera się na badaniach i wskazaniach empirycznych, statystycznych i doświadczeniach poszczególnych osób. Ze szczególną uwagą jest analizowana postawa wolitywna wobec drugiej osoby odmiennej płci z postawą daru swojej osobowości i swojego czasu życia. Dar ten ma być zaakceptowany i przyjęty, jako zwrotna pozytywna reakcja².

3.3. SUGESTIE PSYCHOLOGICZNE

„W książce *Psychologia miłości* autor, Bogdan Wojciszke³ przedstawia trójczynnikową koncepcję miłości R. Sternberga, w której miłość jako stan, składa się z trzech składników, które występują w zależności od przeżywanej fazy, swego rodzaju etapy rozwoju związku. Pierwszym składnikiem jest intymność, następnie namiętność oraz zaangażowanie w utrzymanie związku”. Intymność jest budowana w relacji dwojga osób poprzez wspólne dbanie o siebie, wzajemny szacunek, zrozumienie i wsparcie. Namiętność to nagromadzenie emocji pozytywnych, takich jak zachwyty, tkliwość, pożądanie, radość, jak i negatywnych emocji: ból, niepokój czy zazdrość. Zaangażowanie to z kolei myśli, decyzje, uczucia, czyli walka o trwałość związku mimo pojawiających się problemów i przeszkód. Na tym etapie związku potrafimy wymienić już nie tylko zalety drugiej osoby, ale również jej wady⁴.

IV. NAUCZANIE RELIGIJNE

Uczucie miłości i wynikające z niego związki uczuciowe budujące sympatię, narzeczeństwo i małżeństwo, a w następnej kolejności rodzinę opierają się na religijnych zwyczajach i obrzędach przypisanych danej kulturze społeczeństw

1 T. Koberzycki, *Wokół filozofii uczuć w Polsce* [online], „Heksis” 2010, nr 3, <https://heksis.dezintegracja.pl/wokol-filozofii-uczuc-w-polsce/> [dostęp: 31.07.2022].

2 A. Błasiak, *Aksjologiczne aspekty procesu wychowania. Wybrane zagadnienia*, wydaw. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum – Wydawnictwo WAM, Kraków 2009.

3 M. Nowakowski, *Fazy rozwoju związku* [online], <https://psychocentrum.pl/fazy-rozwoju-zwiazku/> [dostęp: 31.07.2022]; por. także: B. Wojciszke, *Psychologia miłości. Intymność, namiętność, zobowiązanie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2020.

4 Por. tamże.

ludzkich. Odniesienie związku uczuciowego mężczyzny i kobiety oraz jego trwałości do nadprzyrodzonych wartości czynią związek w założeniu trwałym kulturowo i religijne.

4.1. TEOLOG

Źródłem miłości ludzkiej jest miłość Boga do człowieka. Bóg stworzył człowieka, stworzył go mężczyzną i kobietą na swój obraz (por. Rdz 1,26). Podobieństwo do Boga oparte jest na duchowości człowieka, pierwiastku stałym. Ludzkie związki uczuciowe ze względu na pochodzenie od Boga są pozytywne i zasługujące, służą wzajemnemu oddaniu w życiu seksualnym (jest to wyraz miłości) i wzajemnym obdarowaniu sobą (osobowością), bez względu na czas i wszelkiego rodzaju trudności.

4.2. NAUCZANIE PAPIESKIE

” Rodzina w czasach dzisiejszych znajduje się pod wpływem rozległych, głębokich i szybkich przemian społecznych i kulturowych. Wiele rodzin przeżywa ten stan rzeczy, dochowując wierności tym wartościom, które stanowią fundament instytucji rodzinnej. Inne stanęły niepewne i zagubione wobec swych zadań, a nawet niekiedy zwątpiły i niemal zatraciły świadomość ostatecznego znaczenia i prawdy życia małżeńskiego i rodzinnego. Inne jeszcze, na skutek doświadczanych niesprawiedliwości, napotykają na przeszkody w korzystaniu ze swoich podstawowych praw.

↑ FC 1.

” W rzeczywistości nie są boginiami, lecz osobami ludzkimi, których się nadużywa. Dlatego *eros* upojony i beładny nie jest wznoszeniem się, «ekstazą» w kierunku boskości, ale upadkiem, degradacją człowieka. Tak więc staje się ewidentnym, że *eros* potrzebuje dyscypliny, oczyszczenia, aby dać człowiekowi nie chwilową przyjemność, ale pewien przedsmak szczytu istnienia, tej szczęśliwości, do której dąży całe nasze istnienie.

↑ DCE 4.

” Radość miłości przeżywana w rodzinach jest także radością Kościoła. Jak wskazali Ojcowie synodalni, pomimo licznych oznak kryzysu małżeństwa, „pragnienie rodziny jest stale żywe, zwłaszcza wśród ludzi młodych i motywuje Kościół”. Odpowiadające na to pragnienie „chrześcijańskie przepowiadanie dotyczące rodziny to doprawdy dobra nowina”.

↑ AL 1.

4.3. PISMO ŚWIĘTE

” I przystąpili do Niego faryzeusze, a chcąc Go wystawić na próbę, pytali Go, czy wolno mężowi oddalić żonę. Odpowiadając, zapytał ich: „Co wam przykazał Mojżesz?”. Oni rzekli: „Mojżesz pozwolił napisać list rozwodowy i oddalić”. Wówczas Jezus rzekł do nich: „Przez wzgląd na zatwardziałość serc waszych napisał wam to przykazanie. Lecz na początku stworzenia Bóg stworzył ich jako mężczyznę i kobietę: dlatego opuści człowiek ojca swego i matkę i złączy się ze swoją żoną, i będą oboje jednym ciałem. A tak już nie są dwojgiem, lecz jednym ciałem. Co więc Bóg złączył, tego niech człowiek nie rozdziela”. W domu uczniowie raz jeszcze pytali Go o to. Powiedział im: „Kto oddała swoją żonę, a bierze inną, popełnia względem niej cudzołóstwo. I jeśli żona opuści swego męża, a wyjdzie za innego, popełnia cudzołóstwo”.

↑ Mk 10,2-12.

4.4. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

” Miłość małżeńska ze swej natury wymaga od małżonków nienaruszalnej wierności. Wypływa to z wzajemnego daru, jaki składają sobie małżonkowie. Miłość chce być trwała; nie może być „tymczasowa”. „To głębokie zjednoczenie będące wzajemnym oddaniem się sobie dwóch osób, jak również dobro dzieci, wymaga pełnej wierności małżonków i nieprzerwanej jedności ich współżycia”.

↑ KKK 1646; por. 1660.

V. LITERATURA

Benedykt XVI, *Encyklika «Deus caritas est». O miłości chrześcijańskiej*, Wydawnictwo M, Kraków 2006.

Błasiak A., *Aksjologiczne aspekty procesu wychowania. Wybrane zagadnienia*, wydaw. Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum – Wydawnictwo WAM, Kraków 2009.

Franciszek, *Posynodalna adhortacja apostołska «Amoris laetitia». O miłości w rodzinie*, Wydawnictwo M, Kraków 2016.

Jan Paweł II, *Adhortacja Familiaris consortio*, w: tegoż, *Adhortacje apostołskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1: 1979–1995, red. M. Romanek, wydaw. Znak, Kraków 2006, s. 91–216.

Kobierzycki T., *Wokół filozofii uczuć w Polsce* [online], „Heksis” 2010, nr 3, <https://heksis.dezintegracja.pl/wokol-filozofii-uczuc-w-polsce/> [dostęp: 31.07.2022].

Krasicki I., *Żona modna*, w: tegoż, *Wybór bajek i satyr. «Żona modna» i inne utwory*, Wydawnictwo Greg, Kraków 2020.

Nowakowski M., *Fazy rozwoju związku* [online], <https://psychocentrum.pl/fazy-rozwoju-zwiazku/> [dostęp: 31.07.2022].

Nowakowski P.T., *Promocja seksu w kolorowych pismach dla młodzieży jako problem pedagogiczny*, „Społeczeństwo i Rodzina” 2005, R. 2, nr 2, s. 134–140.

Regulska A., *Wartość czystości seksualnej. Analiza etyczno-pedagogiczna*, wydaw. Maternus Media, Tychy 2007.

Sobór Watykański II, *Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym [Gaudium et spes]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wydaw. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526–606.

Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 10. Teologia ciała w nauczaniu Jana Pawła II*, wydaw. IPJPII, Warszawa 2018.

Twardowski J., *O radości w rodzinie*, w: tegoż, *Wszystko darowane. Myśli na każdy dzień*, wybór i oprac. A. Iwanowska, Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań 2015, s. 391.

Wojciszke B., *Psychologia miłości. Intymność, namiętność, zobowiązanie*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2020.

Wojtyła K., *Miłość i odpowiedzialność*, wydaw. TN KUL, Lublin 2015.

